

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

**ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ**

της προσφυγής αριθ. 38841/04
που κατατέθηκε από τον Γ.Υ.
κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας στις 18 Ιανουαρίου 2007 σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *πρόεδρος*,
Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,
Κυρία F. TULKENS,
Κυρία N. VAJIC,
Κύριο Κ. ΗΑΓΙΥΕΒ,
Κύριο D. SPIELMANN,
Κύριο S.E. JEBENS, *δικαστές*,
και τον κύριο S. NIELSEN, *γραμματέα τμήματος*.

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω αναφερόμενη προσφυγή που κατατέθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2004,

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου να επικαλεστεί το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης και να εξετάσει από κοινού το παραδεκτό και την ουσία της υπόθεσης,

Λαμβάνοντας υπόψη τη μερική απόφαση της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2005,

Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την εναγόμενη κυβέρνηση και εκείνες που κατατέθηκαν σε απάντηση από τον προσφεύγοντα,

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την πιο κάτω απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων, κύριος Γ.Υ. , είναι έλληνας υπήκοος, ο οποίος γεννήθηκε το 1979 και είναι κάτοικος Αθηνών. Εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κύριο Τ. Σιγάλα, δικηγόρο του συλλόγου Πειραιά. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Μ. Παπίδα, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

A. Οι συνθήκες της υπόθεσης

Οι συνθήκες της υπόθεσης, όπως εξετέθησαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Με την απόφαση αριθ. Φ.429.39/18/325275/Σ.92, με ημερομηνία 18 Ιανουαρίου 2000, το υπουργείο Εθνικής Αμύνης αναγνώρισε στον προσφεύγοντα, ο οποίος είναι μάρτυρας του Ιεχωβά, την ιδιότητα του αντιρρησία συνείδησης. Στις 29 Φεβρουαρίου 2000, ο προσφεύγων τοποθετήθηκε στο ταχυδρομικό γραφείο Κω, προκειμένου να εκπληρώσει πολιτική κοινωνική υπηρεσία σε υποκατάσταση της στρατιωτικής θητείας, τη λεγόμενη «εναλλακτική» (βλέπε πιο κάτω «Εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και πρακτική»).

Στις 2 Ιουνίου 2000, με απόφαση του διευθυντή του στρατολογικού γραφείου της περιοχής της Αττικής, ο προσφεύγων εξέπεσε του δικαιώματός του να εκπληρώσει πολιτική κοινωνική

υπηρεσία σε υποκατάσταση της στρατιωτικής θητείας. Η απόφαση αυτή στηριζόταν σε μία αναφορά του προϊσταμένου του ταχυδρομικού γραφείου στο οποίο ο προσφεύγων είχε τοποθετηθεί, όπου αναφέρονταν κάποια πειθαρχικά παραπτώματα στα οποία είχε υποπέσει.

Στις 22 Ιουνίου 2000, ο προσφεύγων απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη, ζητώντας του να διαμεσολαβήσει στην υπόθεσή του.

Στο πόρισμά του με ημερομηνία 9 Νοεμβρίου 2000, ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε ότι η έκπτωση του προσφεύγοντος έλαβε χώρα χωρίς εκείνος προηγουμένως να κληθεί σε ακρόαση από τον προϊστάμενο του ταχυδρομείου, κατά παράβαση του άρθρου 20 § 2 του Συντάγματος το οποίο εγγυάται στον διοικούμενο «το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του».

Στις 5 Δεκεμβρίου 2000, ο προσφεύγων κάλεσε τα αρμόδια όργανα του υπουργείου Εθνικής Αμύνης να ανακαλέσουν την απόφαση για την έκπτωσή του, προκειμένου να συμμορφωθούν προς το πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη. Το υπουργείο δεν έδωσε συνέχεια.

1. Η πρώτη αίτηση ακύρωσης

Εν τω μεταξύ, στις 6 Ιουλίου 2000, ο προσφεύγων, εκπροσωπούμενος από τον δικηγόρο του, προσέφυγε κατά της απόφασης για έκπτωσή του από το δικαίωμα να υπηρετήσει εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία. Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε στις 29 Αυγούστου 2000, με απόφαση της υπηρεσίας στρατολογίας του ΓΕΕΘΑ.

Στις 7 Ιουλίου 2000, το στρατολογικό γραφείο κάλεσε τον προσφεύγοντα να καταταγεί.

Την 1^η Δεκεμβρίου 2000, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση ακύρωσης των καταγγελλομένων αποφάσεων και πράξεων.

2. Η δεύτερη αίτηση ακύρωσης

Στις 30 Απριλίου 2001, μην έχοντας λάβει καμία απάντηση από το υπουργείο Αμύνης στην αίτησή του της 5 Δεκεμβρίου 2000, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μία δεύτερη αίτηση ακύρωσης των αποφάσεων περί εκπτώσεώς του, καθώς και της σιωπηρής άρνησης του Στρατού να ανακαλέσει την εν λόγω έκπτωση.

3. Η διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας

Στις 16 Σεπτεμβρίου 2003, με προδικαστική απόφαση, το τέταρτο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, αποτελούμενο από πέντε μέλη, ένωσε την εξέταση των δύο αιτήσεων και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον της επταμελούς σύνθεσής του (απόφαση αριθ. 2274/2003).

Στις 16 Απριλίου 2004, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε τις αιτήσεις. Το ανώτατο δικαστήριο σημείωσε καταρχήν ότι η έκπτωση από το δικαίωμα εκπλήρωσης εναλλακτικής θητείας δεν παραβιάζει ούτε το Σύνταγμα ούτε τη Σύμβαση, αφού τα έγγραφα αυτά δεν εγγυώνται το δικαίωμα στην αντίρρηση συνείδησης, αλλά μόνο μία «ελαστικότητα» που αναγνωρίζεται στις υπό το νόμο προβλεπόμενες συνθήκες. Ως εκ τούτου, ο προσφεύγων δεν μπορούσε να διεκδικήσει το δικαίωμα να ανακαλεστεί η έκπτωσή του. Το Συμβούλιο της Επικρατείας σημείωσε ωστόσο ότι ο προσφεύγων είχε το δικαίωμα να αντικρούσει τη νομιμότητα του καταγγελλομένου μέτρου και ότι για την αιτία αυτή, η αίτηση ακύρωσης εξασφάλιζε για εκείνον έναν επαρκή και αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο.

Στρεφόμενο προς την εξέταση των αιτήσεων που κατατέθηκαν ενώπιόν του, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι, στο μέτρο που

στρεφόταν κατά των αποφάσεων εκπτώσεως του προσφεύγοντος, η πρώτη αίτηση κατατέθηκε εκτός της προθεσμίας των εξήντα ημερών που προβλέπει ο νόμος και ήταν επομένως απαράδεκτη, κάτι το οποίο οδηγούσε ομοίως στο απαράδεκτο της δεύτερης αίτησης στο μέτρο που στρεφόταν κατά των ίδιων αποφάσεων. Στο σημείο αυτό, το ανώτατο δικαστήριο σημείωσε ότι προβλέπεται ρητά από τις εφαρμοστέες διατάξεις ότι η υποβολή αναφοράς στον Συνήγορο του Πολίτη δεν διακόπτει ούτε αναστέλλει τις προβλεπόμενες από τον νόμο προθεσμίες για την άσκηση των εθνικών ενδίκων μέσων. Επιπλέον, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι οι άλλες πράξεις που καταγγέλλονται στις αιτήσεις, όπως η αναφορά του προϊσταμένου του ταχυδρομικού γραφείου και το σημείωμα κατατάξεως, αποτελούν μη εκτελεστές πράξεις και δεν μπορούν να προσβληθούν εγκύρως. Τέλος, σημείωσε ότι, βάσει των εφαρμοστέων διατάξεων, το πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη δεν αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη και ότι οι περιλαμβανόμενες σε αυτό προτάσεις, δεν αποτελούσαν επιταγή προς την οποία η διοίκηση όφειλε να συμμορφωθεί. Συνεπώς, η παράλειψη της διοίκησης να συμμορφωθεί εν προκειμένω προς τις προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη δεν ήταν αντίθετη προς τις νομικές υποχρεώσεις της (απόφαση αριθ. 1041/2004).

B. Το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και η πρακτική

1. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του νόμου 2510/1997, που τέθηκε σε ισχύ στις 27 Ιουνίου 997, έχουν ως εξής:

Άρθρο 18

«1. Όσοι επικαλούνται τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις προκειμένου να μην εκπληρώσουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις για λόγους συνείδησης, μπορεί να αναγνωρίζονται ως αντιρρησίες συνείδησης, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

(...)

3. Οι αντιρρησίες συνείδησης καλούνται να προσφέρουν είτε άοπλη στρατιωτική θητεία είτε εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού»

Άρθρο 19 § 4

«Η εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία εκπληρώνεται σε υπηρεσίες φορέων του δημοσίου τομέα (...) και συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (...).»

Άρθρο 21 §§ 5 και 6

«Εκπίπτουν από το δικαίωμα εκπλήρωσης άοπλης θητείας ή εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας: όσοι (...) διαπράττουν πειθαρχικά ή ποινικά αδικήματα, τα οποία μπορούν να επιφέρουν (...) απόλυση (...)· όσοι τιμωρούνται κατά το διάστημα της εναλλακτικής υπηρεσίας τους σε οποιαδήποτε ποινή εξαιτίας παράβασης των διατάξεων περί χορήγησης αδειών απουσίας (...).

Σε περίπτωση έκπτωσης από το δικαίωμα εκπλήρωσης άοπλης θητείας ή εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας, το υπόλοιπο των υποχρεώσεων εκπληρώνεται ενόπλως (...).»

Με την απόφαση αριθ. 1101/2004 στις 19 Απριλίου 2004, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκανε δεκτή την αίτηση ακύρωσης που κατέθεσε ένας αντιρρησίας συνείδησης κατά της απόφασης περί εκπτώσεως του δικαιώματός του να εκπληρώσει εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία. Το ανώτατο δικαστήριο σημείωσε ότι η απόφαση αυτή ελήφθη χωρίς προηγουμένως να κληθεί ο ενδιαφερόμενος σε ακρόαση από τη διοικητική αρχή όπου εκπλήρωνε την υπηρεσία του και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιόν της προκειμένου να αποφανθεί εκ νέου επί του ζητήματος, ακολουθώντας τη νόμιμη διαδικασία.

2. Το άρθρο 73 § 11 του νόμου 3421/2005 για την στρατολογία των Ελλήνων, που τέθηκε σε ισχύ στις 13 Δεκεμβρίου 2005, προβλέπει:

«Όσοι μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού εξέπεσαν του δικαιώματος εκπλήρωσης άοπλης θητείας ή εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας, σύμφωνα με τις προϊσχύσασες διατάξεις, δικαιούνται να υποβάλουν εκ νέου τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά [προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία], εντός τριμήνου από την έναρξη ισχύος [του παρόντος νόμου].»

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι μία ανεξάρτητη διοικητική αρχή, την οποία καθιερώνει το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος. Η εν λόγω αρχή συστάθηκε με τον νόμο 2447/1997 και επί του παρόντος διέπεται από τις διατάξεις του νόμου 3094/2003. Ο Συνήγορος του Πολίτη διαμεσολαβεί ενώπιον της διοίκησης για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και την τήρηση της αρχής της νομιμότητας. Διατυπώνει συστάσεις και προτάσεις προς τη διοίκηση. Δεν επιβάλλει κυρώσεις και δεν μπορεί να ακυρώσει τις παράνομες πράξεις της διοίκησης. Η υποβολή αναφοράς στον Συνήγορο του Πολίτη δεν αναστέλλει τις προβλεπόμενες από τον νόμο προθεσμίες για την άσκηση των εθνικών ενδίκων μέσων.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

Επικαλούμενος το άρθρο 9 της Σύμβασης, τόσο μεμονωμένα όσο και σε συνδυασμό με το άρθρο 14, ο προσφεύγων παραπονείται ότι η έκπτωσή του από το δικαίωμα εκπλήρωσης εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας είναι ασύμβατη προς το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας, διότι τον εξαναγκάζει να υπηρετήσει μία ένοπλη στρατιωτική θητεία. Παραπονείται επιπλέον ότι η κύρωση αυτή αποτελεί τη μόνη που προβλέπεται για τους αντιρρησίες

συνείδησης, ενώ πολλές διοικητικές κυρώσεις, ανάλογα με τη σοβαρότητα του πειθαρχικού παραπτώματος, προβλέπονται για εκείνους που υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ο προσφεύγων παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 9 της Σύμβασης, ότι η έκπτωση από το δικαίωμά του να εκπληρώσει εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία τον εξαναγκάζει να υπηρετήσει τη στρατιωτική θητεία του, κάτι που είναι αντίθετο προς τις πεποιθήσεις του και τη θρησκεία του. Επικαλούμενος την ίδια διάταξη σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Σύμβασης, παραπονείται επιπλέον ότι η εθνική νομοθεσία προβλέπει διάφορες διοικητικές κυρώσεις σε βάρος ατόμων που υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους, και μόνο μία, ιδιαίτερα αυστηρή, σε βάρος εκείνων που εκπληρώνουν μία εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία, ήτοι την έκπτωσή τους από το εν λόγω δικαίωμα. Στα μάτια του, αυτό συνιστά διάκριση στην άσκηση της ελευθερίας της θρησκείας.

Το άρθρο 9 της Σύμβασης έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας, το δικαίωμα τούτο επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων, ως και την ελευθερίαν εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων μεμονωμένως, ή συλλογικώς, δημοσία ή κατ'ιδίαν, διά της λατρείας, της παιδείας, και της ασκήσεως των θρησκευτικών καθηκόντων και τελετουργιών.

2. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέση αντικείμενον ετέρων περιορισμών πέραν των προβλεπομένων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική κοινωνία διά την δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως, υγείας και

ηθικής, ή την προάσπισιν των διακιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.»

Το άρθρο 14 της Σύμβασης έχει ως εξής:

«Η χρήσις των αναγνωριζομένων εν τη παρούση Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.»

Η Κυβέρνηση υποστηρίζει καταρχήν ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε εγκύρως τα εθνικά ένδικα μέσα διότι η αίτηση ακύρωσης που κατέθεσε, στο μέτρο που αφορούσε τις αποφάσεις περί έκπτωσής του από το δικαίωμα εκπλήρωσης εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας, κηρύχθηκε απαράδεκτη λόγω εκπροθέσμου. Η Κυβέρνηση προσκομίζει ως προς τούτο την απόφαση αριθ. 1101/2004 με την οποία το Συμβούλιο της Επικρατείας δικαίωσε έναν αντιρρησία συνείδησης ο οποίος ομοίως είχε εκπέσει από το εν λόγω δικαίωμα, προκειμένου να υποστηρίξει ότι αν ο προσφεύγων είχε εκθέσει βασίμως ενώπιον του ανώτατου δικαστηρίου τις αιτιάσεις του, θα μπορούσε να έχει λάβει ικανοποίηση.

Εναλλακτικά, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν μπορεί πλέον να ισχυρίζεται ότι είναι θύμα των επικαλούμενων παραβιάσεων, εφόσον ο νόμος 3421/2005 του έδωσε την ευκαιρία να υποβάλει εκ νέου αίτηση προκειμένου να εξαιρεθεί από την ένοπλη στρατιωτική θητεία. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει επιπλέον ότι η Σύμβαση δεν εγγυάται ως τέτοιο το δικαίωμα στην αντίρρηση συνείδησης και ότι, σε κάθε περίπτωση, οι συνθήκες της υπόθεσης δεν αποδεικνύουν καμία παραβίαση των επικαλούμενων από τον προσφεύγοντα διατάξεων.

Ο προσφεύγων αποκρούει τις θέσεις της Κυβέρνησης. Προκειμένου να δικαιολογήσει ειδικότερα την καθυστέρηση με την οποία προσέφυγε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο προσφεύγων εξηγεί ότι περίμενε καλόπιστα ότι η διοίκηση θα λάμβανε υπόψη τις προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη και θα επανεξέταζε τον φάκελό του. Υποστηρίζει ότι ήταν πεπεισμένος ότι υπό το φως αυτών των συστάσεων, η διοίκηση θα του έδινε εντέλει την ευκαιρία να εκθέσει τα επιχειρήματά του και επομένως δε θα ήταν αναγκαίο να προσφύγει ενώπιον της δικαιοσύνης. Εκτιμά ότι δεν μπορεί να κατηγορηθεί επειδή ήλπιζε κατά τη διάρκεια κάποιων ημερών ότι η υπόθεσή του θα ρυθμιζόταν κατ' αυτόν τον τρόπο. Αντιθέτως, αναρωτιέται σε τι χρησιμεύει μία αρχή όπως ο Συνήγορος του Πολίτη. Προσθέτει ότι ο νέος νόμος που επικαλείται η Κυβέρνηση δεν του αφαίρεσε την ιδιότητα του θύματος και υποστηρίζει ότι υπέστη μία πραγματική ανάμειξη στην ελευθερία συνείδησής του, η οποία του επιβάλλει να μην υπηρετήσει ένοπλη στρατιωτική θητεία. Κατά αυτόν, η ανάμειξη αυτή δεν ήταν αναγκαία σε μία δημοκρατική κοινωνία και αποτελούσε διάκριση στην απόλαυση της ελευθερίας συνείδησής του.

Το Δικαστήριο πρέπει πρωτίστως να εξετάσει την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Κυβέρνηση. Πράγματι, υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης, δεν μπορεί κάποιος να προσφύγει ενώπιόν του παρά μόνον αφού εξαντλήσει τα εθνικά ένδικα μέσα, όπως αυτό νοείται βάσει των γενικά παραδεκτών αρχών του διεθνούς δικαίου.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ως προς τούτο ότι η βάση του κανόνα περί εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων ο οποίος διατυπώνεται στο άρθρο 35 § της Σύμβασης, συνίσταται στο ότι προτού προσφύγει ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου, ο προσφεύγων θα πρέπει να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος τη δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με τα εθνικά μέσα, χρησιμοποιώντας τα δικαστικά βοηθήματα που προσφέρει η εθνική νομοθεσία στο μέτρο

που αυτά αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (βλέπε, μεταξύ άλλων, την απόφαση *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Προς τον σκοπό αυτό, ο προσφεύγων δεν πρέπει μόνον να έχει προσφύγει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, αλλά πρέπει επίσης να έχει προβάλει ενώπιον των δικαστηρίων αυτών, τουλάχιστον κατ'ουσίαν, σύμφωνα με τους τύπους και μέσα στις προθεσμίες που επιτάσσονται από το εθνικό δίκαιο, τις αιτιάσεις που σκοπεύει να διατυπώσει στην συνέχεια ενώπιον του Δικαστηρίου (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Cardot κατά Γαλλίας*, απόφαση της 19 Μαρτίου 1991, série A no. 200, σελ. 18, § 34).

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων προσέφυγε κατά των αποφάσεων για την έκπτωσή του εκτός της προβλεπόμενης από τον νόμο προθεσμίας, γεγονός το οποίο οδήγησε το Συμβούλιο του Κράτους να κηρύξει απαράδεκτες τις αιτήσεις ως προς τα σχετικά τμήματά τους. Είναι αλήθεια ότι οι άλλες πράξεις τις οποίες καταγγέλλει ο προσφεύγων δεν προσβλήθηκαν εκπροθέσμως, ωστόσο γεγονός είναι ότι, σε ότι αφορά τις αιτιάσεις που προβάλλει ενώπιον του Δικαστηρίου, ήταν πρωταρχικής σημασίας ο προσφεύγων να δώσει πρώτα στο Συμβούλιο της Επικρατείας την ευκαιρία να ελέγξει τη νομιμότητα των αποφάσεων που τον κήρυσσαν έκπτωτο του δικαιώματος να εκπληρώσει εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία. Αν είχε γίνει το παραπάνω, το ανώτατο δικαστήριο θα είχε μπορέσει, ενδεχομένως, να ακυρώσει τις επίδικες αποφάσεις και να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον της διοίκησης, όπως έκανε, κατά την ίδια περίοδο, στα πλαίσια μίας παρόμοιας υπόθεσης για την οποία είχαν προσφύγει ενώπιόν του (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση αριθ. 1101/2004 του Συμβουλίου της Επικρατείας).

Ωστόσο, ο προσφεύγων δεν προέβαλε κανένα συγκεκριμένο λόγο που να αιτιολογεί την καθυστέρηση που σημειώθηκε στην κατάθεση των αιτήσεων ακύρωσης ενώπιον του ανώτατου δικαστηρίου. Το επιχείρημά του, βάσει του οποίου περίμενε κάποιες ημέρες για να

δώσει στη διοίκηση την ευκαιρία να επανεξετάσει τον φάκελό του υπό το φως των προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη δεν είναι έγκυρο, διότι, όπως το ίδιο το Συμβούλιο της Επικρατείας υπογράμμισε, το εθνικό δίκαιο προβλέπει ρητά ότι η υποβολή αναφοράς στην εν λόγω ανεξάρτητη διοικητική αρχή δεν αναστέλλει τις προβλεπόμενες προθεσμίες για την άσκηση των ενδίκων μέσων. Ο προσφεύγων, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας, έπρεπε να αναμένει ότι ο εν λόγω κανόνας θα εφαρμοζόταν και θα οδηγούσε στο απαράδεκτο των αιτήσεων ακύρωσης.

Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε βασίμως την αίτηση ακύρωσης. Συντρέχει επομένως λόγος να γίνει δεκτή η ένσταση που προβλήθηκε από την Κυβέρνηση ως προς τούτο.

Έπεται ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί λόγω μη έγκυρης εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί τέλος στην εφαρμογή του άρθρου 29 § 3 της Σύμβασης και να κηρυχθεί το υπόλοιπο της προσφυγής απαράδεκτο.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει το υπόλοιπο της προσφυγής απαράδεκτο.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 2007

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος